

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 31.

Ljubljani, v ponedeljek 9. februvarija 1891.

Letnik XIX.

Mladočehi v škripcih.

Z velikimi agitacijami, lepimi frazami in obljubami so Mladočehi zares pridobili si silen vpliv na Češkem. Staročesko stranko so skoro popolnoma uničili. Pri bližnjih volitvah bodo gotovo pridobili še precēj mandatov, tako da bodo zares precēj močna frakcija v državnem zboru. Opazuje se pa, da Mladočehi že čutijo, da so na vrhunci svoje slave in sreče. Dosedaj je bilo njih delovanje jako lahko. Za vsak češki nevspeh so kar lepo krivdo zvalili na staročeske rame, ali sedaj bode pa drugače. Staročeske stranke tako rekoč kmalu ne bode več, in odgovornost za nevspehe bodo odslej morali prevzeti le Mladočehi sami. Sedaj pride čas, ko se bodo morali sami lotiti pozitivnega dela, ko bode narod češki od njih zahteval, da naj mu pokažejo, kaj so si priborili. S frazami se volilci ne bodo dolgo zadovoljili, temveč zahtevali bodo dejanj.

Češki liberalci so pa na shodih narodu preveč obetali, da so le Staročehom izpodkopali skoraj ves vpliv. Obetali so jim posebno obnovljenje češkega prava, dobro vedoč, da Čehi nobene stvari bolj ne želé, kakor da bi se dal cesar kronati za kralja češkega in hkrati obnovil stare pravice kraljevine češke. Narod jim je verjel. Mi tudi tega preprostemu narodu ne moremo zameriti. Kdor se ni mnogo bavil s politikom, ne more lahko presoditi, kake ovire se stavijo uresničenju češkega državnega prava. Brezvestno je pa za mladočeske politike, da obetajo narodu stvari, o katerih vedo, da se pri sedanjih razmerah izvesti ne dá. Za izvedenje češkega državnega prava bi bilo treba premeniti sedanjo državno ustavo, premeniti češki deželni red, ali to je pa le mogoče, če za to pridobé dvetretjinsko večino v državnem zboru in v deželnem zboru češkem. To pa brez Nemcev ni mogoče. Mladočesko postopanje pa ni bilo tako, da bi bilo mogoče pridobiti Nemce za take namene. Sevéda Mladočehi narodu neso smeli povedati, kako težavna je ta stvar, ker

sicer bi ne bili mogli izpodkopati tal Staročehom. Češki narod bi bil spoznal, da je dr. Rieger le zaradi tega malo popustil pogajanja za češko pravo, ker je vedel, da bi ves trud bil zaman, dokler razmere ne bodo ugodnejše.

Pa tudi njihovo postopanje v spravnem vprašanju nikakor ni bilo tako, da bi bilo v korist narodu češkemu. Obetali so narodu, da bodo sami dosegli ugodnejšo spravo in sicer tako, da se hkrati izvrši tudi češko državno pravo. Narod se je dal zapeljati, da se je jel izrekati proti spravi, nadejajoč se ugodnejše poravnave z Nemci. Mladočehi so v deželnem zboru zares spravo zavlačevali z dolgimi govori, ali vendar je popolnoma zavleči neso mogli. Posebno njih upor ni mogel imeti pravega vspeha, ker so s svojimi govori le preradi zaganjali se v veleposestnike. Češkega veleposestva mi tukaj nečemo zagovarjati, kajti radi priznavamo, da je sémtertja malo preveč ponemčeno in odtujeno narodu češkemu. Mladočehi bi pa kot resni politiki bili morali še nekaj drugega jemati v poštev. Veleposestniki z Nemci imajo v deželnem zboru nadpolovično večino in če potegnejo z Nemci, lahko rešijo skoro vse predloge o spravi, poleg tega pa še marsikaj drugega sklenejo, kar bi ne bilo narodu češkemu v korist. Pametno nikakor ni bilo z vednimi napadi veleposestnike odrivati od sebe.

Dr. Vašaty in dr. Edvard Gregr sta pa v svojih govorih v parlamentu tudi nekaterikrat se preveč navduševala za Rusijo in tako vzbudila sum, da nista dobra Avstrijca. S tem je mladočeska stranka izgubila ves ugled v višjih krogih na Dunaji. Nekoč je grof Taaffe bajé že hotel pogajati se z Mladočehi, pa dobil z višjega mesta miglje, da naj to opusti. Od tega časa je vlada popolnoma popustila misel, da bi liberalne Čehke kedaj pridobila na svojo stran. Obsojeni bodo torej ostati v opoziciji, kjer pa gotovo ne bodo ničesar dosegli.

Neugodni položaj že čutijo sami in nekateri njih listi že moledujejo za vladno prijateljstvo. Tako

„Podripan“ zagotavlja, da Mladočehi ne bodo nasprotovali grofu Taaffeju, ker dobro vedo, da za njim ne pride boljša vlada. Podpirali ga bodo, kjer bode dopuščal njih program, narodni in državni interesi. Vidi se, da Mladočehi bi silno radi vstopili v stopinje Staročehov, šli z vlado, toda na Dunaji zá-nje ne marajo. Vse njih agitacije vodila je le častihlepnost in sebičnost, hoteli so le Staročehom izviti vodstvo iz rók, zato so jim bila vsa sredstva dobra.

V mladočeskem klubu so pa že celo razgovarjali se, da bi spremenili svoje stališče nasproti spravi, in bi tako vlado omečili, da bi se z njimi jela pogajati. Od sprave so že izvedene mnoge točke vzlic uporu mladočeske stranke. Razdelil se je deželni šolski svet, preustrojilo nadsodišče v Pragi, nastavili že uradniki, ki so zmožni samo nemščine, pri sodiščih prve instance, in bliža se izvršenju omejitev okrajev po narodnosti, tudi se je rešila v drugem branji že predloga o deželnem kulturnem svetu. To so vse predloge, ki bodo Nemcem v korist. Sedaj pridejo na vrsto predloge, ki bodo Čehom v korist in za te bi morali biti tudi Mladočehi. Dosedaj so Mladočehi vedno trdili, da je vsa sprava v škodo češkemu narodu, zaradi tega se pa bojé sedaj pred volitvami se izjaviti za kako predlogo, ki se tiče sprave, vedoč, da bi jih narod potem imel za sleparje. Sklenili so torej, da se s to zadevo počaka, da se izvrše volitve. Mnogim gotovo ni prav, da je vsled zlobudravosti nekaterih vdeležnikov stvar prišla v javnost in najbrž bode klub sam hitro vsem dotičnim vestem oporekal.

Vlada pa najbrž z Mladočehi tudi potem ne bode se hotela pogajati, če se tudi izneverijo dosedanja politiki, posebno ne, če bode brez njih dobila večino. Zaradi tega pa njih položaj v državnem zboru ne bode prijeten. Volilci bodo od dne do dne bolj nanje pritiskali, da izvrše svoje dane obljube. Mnogi poslanci, ki so zadnji čas k njim pristopili, bodo se zopet odločili od njih. Za njih hrbtom na

LISTEK.

Daniel Sorúr Pharim Dèn.

Njegov lastni življenjepis prevel X.

IV.

Moja prva leta v domači hiši. — Bolezen in smrt očetova. — Velika nevarnost. — Mati me pošlje v Gon-de-Moii, da bi ondi njeni sestri živino pasel. — Moja povrnitev.

Dinka so neizobražen narod in nobene znanosti in vednosti ne poznajo, v kateri bi se otroci izobraževali. Otroci se ravnaajo samo po vzgledu svojih starišev. Zgled starišev jim je pa tudi prvo in jedino pravilo za celo življenje. Ravnaajo se po načelu: „Uarkua aci kan loy aya“ („Naši očetje so tudi tako delali“). Otroci se torej le samo učé, kako je z živino ravnati in kako polje obdelavati. Tudi mene so stariši tega učili. Povedati hočem vzgled, kako strogo so pazili stariši v moji mladosti name. Kakor sem že omenil, ne sme se pri nas nihče prej dotakniti sadja, dokler ni blagoslovljeno s tem, da ga oče ali mati natrese krog kočé po tleh, pri čemur prosi pomoči od zgoraj. Jaz sem vkljub tej prepovedi ukradl sadež in ga jedel. Toda

ni mi bilo treba dolgo čakati, da me je doletela zato ostra kazen. Oče me namreč pokliče k sebi in skuša s prijaznimi besedami zvedeti od mene, če sem res sadež ukradl in jedel. Prijazno me je pa popraševal le zaradi tega, da bi se mu jaz iz strahu pred kaznijo ne zlagal. Ginjen tolike prijaznosti očetove mu vse odkritosrčno povem in ga vrh tega še peljem na kraj, kjer sem sadež ukradl. Oče nese za hrbtom dolgo šibo in ko prideva na kraj moje hudobije, me pošteno našeška. Tega ne bom nikdar pozabil. Lahko se pa tu krščanski oče učí od nevernika, kako mora paziti na svoje otroke, da bodo spolnovali božje zapovedi, zapovedi ljubezni.

Ko sem postal večji, moral sem tudi jaz s svojim bratom čedo pasti. Bila sva daleč od svoje domače kočé in najina sestra Acciol nama je jedi kuhala. Véasih sva domov pošiljala mleko in surovo maslo. Doslej se naši družini še nobena posebna nesreča ni zgodila, božji blagoslov je bil nad nami. Oče je s svojo pridnostjo novih njiv pridobil in premoženje naše je vedno bolj naraščalo. Zbog svojega truda in skrbij pa zbolí oče. Dalj časa ga je v prsih bolelo in naposled je moral zapustiti ta svet. Bil sem takrat osem let star in malo dni pred smrtjo očetovo sem domov od čede prišel. Kraj, kamor naj bi očeta pokopali, moral bi določiti po šegi našega kraja starejši sin t. j. Kog. Ker ga pa

ni bilo doma in je ostal pri svoji čedi, določil sem jaz kraj in tje smo očeta pokopali.

Mati je ostala vdova in je prevzela sama gospodarstvo cele hiše. Bila je skrbna gospodinja in je še okraj belega Nila nekaj njiv nakupila. Ravno tisto leto pa Nil izstopi in preplavi vse polje onstran Nila. Mati nas zapusti ter gre gledat, koliko škode je voda napravila. Izročila nas je v varstvo nekemu možu iz rodú Nuer, katerega je oče malo pred smrtjo pod našo streho vzel. Tisto noč pa, ko matere ni bilo domá, so povodni konji, katerih je v Nilu mnogo, nasipe, ki so varovali našo kočó, izpodkopali. Kmalu pridere voda v kočó, v kateri sem spal jaz in moje sestre. V veliki nevarnosti smo bili, ker lahko bi vsi potonili, ko bi se ne zbudili pravočasno. Druzega nam ni kazalo, kakor bežati in si kje drugje prenočišča iskati. Sestro Amel si naložim na ramo, Aluel primem za roko, in starejša je šla za nami. Tej sem naložil dragocenosti, kolikor smo jih mogli rešiti. Na potu nas je strašilo tulenje lačnih hijen. V neizrečenem strahu smo bili, zlasti ste se pa manjši dve sestrici strahú kar tresli. Vendar se niste upali glasno jokati, da bi ju zveri ne slišale. Tudi jaz sem se precēj bal in tresel. Srečno dospemo do neke kočé. Gospodinja nas spozná in nas rada sprejme pod streho. Drugo jutro se vrnemo domov, da bi videli, koliko škode je voda napravila.

